

4. Kliashtornyi, S. (2006). *Monuments of ancient Turk written language and ethno-cultural history of Central Asia*. Saint-Petersburg: Nauka (in Rus.).
5. Sadri Maksudi Arsal (2002). *Turk history and law*. Kazan: Publishing-house «Fen» (in Rus.).
6. Bichurin, N. Y. (1950). *Collection of data about peoples, inhabited in Central Asia in ancient times*. In 3 volumes. (Vol. 1). Moscow-Leningrad: Publishing-house of the USSR Academy of Sciences (in Rus.).
7. Radlov, V. V., & Melioranskiy, P. (1897). *Collection of works of the Orkhon expedition. IV: Ancient Turk monuments in Kosho-Tsaidam*. St. Petersburg (in Rus.).
8. Malov, S. E., (Ed.). (1951). *Monuments of ancient Turk written language. Texts and studies*. (Monument in honor of Kiul-Tegin, pp. 17—55). Moscow-Leningrad: Publishing-house of the USSR Academy of Sciences (in Rus.).
9. Abdurakhmanov, G. M., Lopatin, I. K., & Ismailov, Sh. I. (2001). *Fundamentals of zoology and zoogeography*. Moscow: Academia (in Rus.).
10. Kormushin, I. V. (2008). *Turk Yenisei epitaphs. Grammar. Textual study*. Moscow: Nauka (in Rus.).
11. Malov, S. E. (Ed.). (1951). *Monuments of ancient Turk written language. Texts and studies*. (Monument in honor of Toniukuk, pp. 56-73). Moscow-Leningrad: Publishing-house of the USSR Academy of Sciences (in Rus.).
12. Tolstov, S. P. (1938). On the history of ancient Turk social terminology. *Vestnik drevnei istorii (Bulletin of Ancient History)*, 1, 72—81 (in Rus.).

УДК 94(477+73+71) «20»

Сухобоківа О. О.*,

кандидат історичних наук, доцент.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
Київ, Україна, ol-ha@ukr.net

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА ЯК ЧИННИК ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ США І КАНАДОЮ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ У 2014 Р.

Анотація. Аналізується діяльність української діаспори США та Канади на підтримку України як історичної батьківщини в контексті російської агресії 2014 р. Основну увагу приділено розгляду форм та методів політичного тиску провідних організацій етнічних українців у Сполучених Штатах і Канаді на уряди країн проживання для надання Україні політичної, військової, фінансової та гуманітарної допомоги. Аналізується ефективність впливу північноамериканської української діаспори як українського лобі, суб'єкта суспільно-політичного життя США та Канади.

Ключові слова: українська діаспора, США, Канада, допомога Україні.

Аннотация. Анализируется деятельность украинской диаспоры США и Канады на поддержку Украины как исторической родины в контексте российской агрессии 2014 г. Внимание акцентируется на формах и методах политического давления ведущих организаций этнических украинцев в Соединенных Штатах и Канаде на правительства стран проживания для предоставления Украине политической, военной, финансовой и гуманитарной помощи. Анализируется эффективность воздействия североамериканской украинской диаспоры как украинского лобби, субъекта общественно-политической жизни США и Канады.

Ключевые слова: украинская диаспора, США, Канада, помощь Украине.

Abstract. Political activity of Ukrainian Diaspora in the United States of America and Canada, oriented at supporting Ukraine as their historical homeland during the initial periods of aggression of Russian Federation against Ukraine in 2014, is analyzed. North American Diaspora has always been the most active and effective part of the foreign Ukrainians, which had always supported Ukraine during the difficult periods of its history. Democratic mecha

* Sukhobokova O. O., Ph.D. in history, associate professor, Taras Shevchenko national university of Kyiv, Kyiv, Ukraine. ol-ha@ukr.net

Ukrainian diaspora as a factor of supporting Ukraine by the USA and Canada under Russian aggression in 2014.

isms of pressure of Ukrainian Diaspora upon American and Canadian higher authorities with aim to form public opinion as well as to influence foreign policy of the USA and Canada governmental bodies are discussed. The main attention is paid to analysis of the forms and methods of political pressure of leading ethnic Ukrainian organizations in the USA and Canada on their governments to provide Ukraine by political, diplomatic, military, financial and humanitarian assistance. The effectiveness of the impact of the North American Ukrainian Diaspora as Ukrainian lobby, which is known to be an influential subject of social and political life in the US and Canada, is also under discussion.

Key words: *Ukrainian Diaspora, USA, Canada, support of Ukraine.*

Постановка проблеми. 2014 рік, сповнений трагічних і водночас надзвичайно важливих подій для української нації, продемонстрував не лише важливість консолідації українського народу, але і значення підтримки діаспори. Особливу роль у наданні Україні допомоги в умовах російської агресії традиційно відіграє українська громада у США та Канаді, яка є найчисельнішою (не враховуючи етнічних українців у Росії). За офіційними даними у США проживає 1 млн 79 тисяч етнічних українців, а реально — щонайменше 2 млн, у Канаді — до 1,3 млн. Важливо, що ця діаспора найкраще організована, створила безпрецедентну кількість громадсько-політичних, культурних, освітньо-наукових установ — фактично, українське суспільство в американському чи канадському. При цьому вона є глибоко інтегрованою в них, що забезпечує її вплив і можливість лобіювати інтереси Батьківщини.

Зважаючи на розвинені демократичні інститути в північноамериканських суспільствах та громадянську і політичну активність української громади, вона стала одним з найуспішніших українських лобі, відігравши значну роль у здобутті Україною незалежності. А торік поряд з українською громадою Євросоюзу вона стала ще й потужним чинником інформаційно-політичної протидії РФ та лобювання інтересів України на міжнародній арені.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. У міру розгортання російсько-українського конфлікту з'являється дедалі більше відповідних публікацій в українських та зарубіжних періодичних виданнях. Переважно це розрізнені повідомлення про конкретні заходи з надання Україні фінансової, гуманітарної, політичної та військової допомоги діаспорою та США і Канадою, офіційні заяви діаспори, очільників провідних відомств цих держав та аналітичні розвідки експертів. Багато та доступна джерельна база дозволяє здійснити комплексне дослідження проблеми. Утім, наразі такі роботи відсутні, що посилює актуальність теми.

Мета статті полягає у спробі проаналізувати роль української діаспори США та Канади у лобюванні перед владою країн проживання підтримки історичної батьківщини в умовах російської агресії.

Основні результати дослідження. Унаслідок дії низки об'єктивних та суб'єктивних чинників від початку «холодної війни» першість у боротьбі за інтереси історичної батьківщини належить українській діаспорі в США та Канаді. Ключову роль відіграють її провідні організації — Український конгресовий комітет Америки (УККА) та Конгрес українців Канади (КУК), що представляють інтереси діаспори перед суспільством та владою своїх країн, а також Світовий конгрес українців (СКУ) — координаційна надбудова над організаціями української діаспори, штаб-квартира якої міститься у Торонто.

Українська діаспора Північної Америки, яка завжди пильно стежила за розвитком подій на Батьківщині, миттєво відреагувала на російську агресію проти неї. Вже 28 лютого 2014 р. СКУ підтримав звернення Верховної Ради України до РФ, США і Великої Британії негайно провести консультації щодо дотримання Будапештського меморандуму та закликав нагадати Росії про її міжнародні зобов'язання щодо України. 2 березня 2014 р. у 27 містах США відбулися масштабні акції протесту проти введення військ РФ до Криму, а УККА виступив з вимогами негайного запровадження санкцій проти РФ та програми надання Україні найширшої допомоги США, НАТО та ООН, в тому числі військової. Своєчасна реакція діаспори в США і Канаді, синхронна до дій української влади на міжнародній арені, спричинилася до засудження 2 березня 2014 р. країнами G7 порушення РФ суверенітету та територіальної цілісності

України, а також призупинення підготовки саміту G8 у Сочі в червні 2014 р. З цього й почалася міжнародна реакція на дії РФ, що згодом привело до запровадження багаторівневих санкцій проти неї [1, с. 255-256].

Від початку російської агресії діаспора в США і Канаді розгорнула активну діяльність з допомоги батьківщині у кількох напрямках. По-перше, інформування суспільства і влади країн проживання про реальну ситуацію в Україні; по-друге, тиск на уряди США і Канади для надання їй військово-політичної, фінансової та гуманітарної підтримки. Водночас тиск здійснюється і в найвпливовіших міжнародних організаціях (ООН, НАТО, МВФ) — самими діаспорними організаціями та через уряди США і Канади. По-третє, надання гуманітарної допомоги через громадські та урядові ініціативи в США і Канаді. При цьому саме дії української діаспори стали поштовхом до лобювання інтересів України власне американськими та канадськими політичними чинниками як на рівні цих держав, так і на міжнародній арені.

Найактивнішу діяльність щодо інформування про події в Україні проводять УККА, КУК і СКУ, представляючи офіційну позицію української діаспори. Ефективним методом привернення уваги громадськості та влади США і Канади стали масові акції діаспори — пікети з вимогами спинити російську агресію, надати Україні зброю та статус союзника США поза НАТО тощо перед Білим домом, штаб-квартирою НАТО, ООН, Єврокомісією і т.д. Як дієвий інструмент використовується подання петицій щодо звільнення Н. Савченко, підписання президентом США законів на підтримку України тощо. На інформування спрямовані і численні мистецькі акції — фотовиставки, кінопокази, концерти, перформанси тощо. Наприклад, значний резонанс викликали організовані у Чикаго фотопроєкт «Крим — це Україна» та низка благодійних заходів. Коментуючи результат цієї інформаційної діяльності, генеральний консул України у Сан-Франциско С. Альошин наголосив, що «ще ніколи увага американців до України не була такою великою» [2].

Політична діяльність української діаспори США і Канади протягом 2014 р. спрямовувалася на лобювання підтримки України владою на найвищому рівні, а відтак — надання їй дипломатичної, політичної, фінансової та військово-технічної допомоги (зокрема летальної зброї) цими країнами та міжнародними організаціями, в яких США та Канада відіграють важливу роль; підписання і ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; запровадження міжнародних санкцій проти РФ. Хоча в цих напрямках працювало все зарубіжне українство та низка лояльних до України держав, саме дії США і Канади, стали своєрідним «починком» із рішучого осуду агресії РФ і надання Україні допомоги та вирішальним чином вплинули на уряди Великої Британії, Німеччини, Франції і цілу світову спільноту [1, с. 257]. Так, 1 квітня 2014 р. Конгрес США прийняв «Закон на підтримку суверенітету, територіальної цілісності, демократії та економічної стабільності в Україні». Серед іншого, це дозволило США надати Україні держгарантії на 1 млрд доларів. Завдяки цьому на зовнішніх ринках вдалося залучити відповідну суму під менше ніж 2 % річних, що стало найдешевшою позикою України [3].

Закономірним результатом цілеспрямованих зусиль українського лобі та сприятливої політичної кон'юнктури стало налагодження активного політичного діалогу між Україною та США і Канадою, що дійшло відображення у низці офіційних візитів найвищих посадовців. Найвиразніше це засвідчив безпрецедентний рівень прийому президента України П. Порошенка керівництвом обох держав у вересні 2014 р. [4].

Успіху інформаційно-політичної діяльності української діаспори сприяв великий досвід лобювання, здобутий у другій половині ХХ ст. Взаємодія з вищою владою є одним пріоритетних напрямів роботи і КУК, і УККА; в обох столицях діють їхні представництва — Українська інформаційна служба у Вашингтоні та Інформаційне бюро в Оттаві. У законодавчій та виконавчій владі обох держав є

представники діаспори, особливо — у Канаді, де діаспора найуспішніше інтегрувалася у політичну сферу. Це спричинилося до формування потужного українського лобі у США і Канаді. Насамперед ідеться про парламентські групи з підтримки України, створені у 1990-х рр. — Конгресовий український кокус та Канадсько-українська група дружби, — які значно активізувалися у 2014 р., а також ситуативне об'єднання сенаторів США, що в лютому 2015 р. офіційно оформилося в «Групу підтримки України в Сенаті». Саме вони виступають ініціаторами прийняття законів на підтримку України та є потужним чинником формування суспільної думки в США і Канаді, впливають на формування їх зовнішньополітичної лінії.

Так, чимало ініціатив української діаспори були підтримані американськими конгресменами завдяки організованим УККА «українським дням» на Капітолійському пагорбі, під час яких відбуваються зустрічі діаспори та законодавців. Зокрема, на зустрічі 18 липня 2014 р. конгресмени і сенатори рішуче засудили дії Росії (напередодні було збито боїнг МН-17 Малазійських авіаліній у Донецькій обл.) та пообіцяли добиватися надання Україні фінансової і військової підтримки. 27 липня співголови Українського кокусу Д. Герлах, М. Каптур і С. Левін внесли до Конгресу проект резолюції про надання Україні військової допомоги [5]. Продовженням цієї лінії та результатом спільних зусиль України, діаспори та керівництва США можна вважати рішення НАТО про припинення співпраці з РФ та збільшення рівня співпраці з Україною на початку серпня 2014 р. [6]

Найбільшим виявом підтримки України з боку США у 2014 р. став пролобійований українською діаспорою та Конгресовим українським кокусом «Закон про підтримку свободи України 2014», ухвалений Сенатом і Палатою представників США 11—12 грудня (відповідно, як «Закон на підтримку свободи України» та «Закон про надання допомоги з підтримки безпеки України») і 18 грудня підписаний Президентом. Офіційною політикою США у документі проголошено відновлення територіальної цілісності України та її захист від російської окупації, а Україна визнається військовим союзником США поза НАТО. Законом створено конкретні механізми надання їй допомоги у побудові демократичного суспільства та зміцненні безпеки. Ідеться про військову допомогу, на яку передбачено 350 млн доларів, зокрема у вигляді оборонного озброєння, технічну допомогу у зміцненні енергетичної безпеки та розвиток громадянського суспільства, боротьбу з корупцією [7].

Важливу роль відіграють також лояльні до нашої діаспори і держави американські та канадські чиновники, дипломати, авторитетні неурядові організації, що моніторять ситуацію в Східній і Центральній Європі (Фонд Карнегі, Фрідом Хаус, Атлантична рада, Чиказька Рада глобальних проблем, Центр стратегічних міжнародних студій у США) тощо. Хоча причини підтримки ними України є різними (ідеологічні, партійні мотиви, геополітичні та економічні інтереси США і Канади тощо), але всі вони співпрацюють з українською діаспорою та виступають з єдиною позицією щодо України.

Їхня діяльність не лише є важливим чинником коригування політики урядів США і Канади щодо України, але і спрямована на європейських лідерів. Це добре простежується у роботі офіційних представників США — віце-президента Дж. Байдена, держсекретаря Дж. Керрі, уповноваженого Держдепартаменту у справах Європи та Євразії В. Нуланд, постійного представника США в ООН С. Пауер, прем'єр-міністра Канади С. Гарпера, міністра оборони Канади Р. Ніколсона. До ситуативних лобістів інтересів України можна віднести одного з найвпливовіших геостратегів США З. Бжезінського, экс-держсекретаря Г. Клінтон, фінансиста Дж. Сороса та ін. Зокрема Дж. Сорос висунув власний проект економічного розвитку України та обстоює необхідність надання їй ефективної допомоги не лише Сполученими Штатами, а й Європейським Союзом [8].

При цьому одним із головних факторів появи такого потужного українського лобі є робота нашої діаспори, що не раз підкреслювали, зокрема, конгресмени. Так, М. Каптур, автор законопроекту «Про введення санкцій проти Російської Федерації та надання додаткової допомоги Україні та інші цілі», напередодні голосування за нього Конгресом у грудні 2014 р. заявила: «Робота діаспори є критично важливою для просування наших законопроектів. Я щойно говорила з одним конгресменом зі східного штату, який нічого не знає про Україну. Але він підтримує наші зусилля в наданні Україні оборонного озброєння. І я знаю, що це тому, що його виборці з української діаспори зв'язалися з ним. Дуже важливо, щоб діаспора використовувала цей момент, щоб зв'язатися зі своїми сенаторами та конгресменами, особливо з членами провідних комітетів, і просвіщати їх» [9].

Канада, де українська діаспора ще глибше, ніж у США, інтегрована в державну владу, теж послідовно та рішуче виступає на захист України. Тиск на канадську найвищу законодавчу і виконавчу владу доповнюють, крім згаданої парламентської Канадсько-української групи дружби, потужні неурядові діаспорні організації — Канадське товариство приятелів України, Канадсько-українське бюро, Українська організація бізнесменів і професіоналістів Канади, Канадська група сприяння демократії в Україні тощо.

Власне, Канада завжди була одним з найбільших українських лобі на міжнародній арені (варто нагадати, що вона другою визнала незалежність України, а з 1994 р. Канаду й Україну поєднує «особливе партнерство»). Її готовність обстоювати інтереси України яскраво продемонструвала реакція прем'єр-міністра С. Гарпера на збиття літака МН-17 17 липня 2014 р. — рішучий осуд саме РФ як винуватиці трагедії та заклик до світового співтовариства поглибити санкції проти неї. Тоді ж уряд Канади оголосив про виділення Україні понад 220 млн доларів кредиту для стабілізації економіки. Процедура укладення Угоди про надання кредитних гарантій було завершено під час візиту президента України до Канади 17 вересня 2014 р. [10, 11]

Саме Канада першою з країн НАТО надала реальну допомогу у проведенні АТО. Так, 8 серпня 2014 р. до України прибув її літак з першою частиною запланованої допомоги: медикаменти, захисне спорядження для фронту, логістичне обладнання для прикордонної служби. Наступна черга військової нелетальної допомоги загальною вартістю 11 млн доларів надійшла наприкінці листопада і стала суттєвим внеском у зміцнення обороноздатності нашої держави [1, с. 258]. Пояснюючи причини беспрецедентної підтримки України, С. Гарпер заявив: «Відповідь — у поколіннях українців, які приїхали до Канади, які допомогли збудувати цю прекрасну країну. Сини й дочки українців дали нашій країні двох генерал-губернаторів, чотирьох прем'єрів провінцій і численну кількість підприємців, митців, науковців... Допомогати Україні — це особиста і сімейна справа Канади» [12].

У другій половині 2014 р. США теж інтенсифікували надання Україні військової нелетальної допомоги. Відповідні поставки їхнього Міністерства оборони включали захисне спорядження, медичні засоби, пристрої для знешкодження боеприпасів, радіоприймачі, прилади нічного бачення, тепловізори тощо. У серпні 2014 р. Міноборони США та Держдеп заявили, що у 2015 р. використають 19 млн доларів з Глобального резервного фонду безпеки для підготовки та оснащення Національної гвардії України [13].

За підрахунками експертів, з 20 держав, які надали Україні допомогу з початку Росією неоголошеної війни до жовтня 2014 р., найбільшим є внесок саме США та Канади — 60 млн і 18 млн доларів, відповідно. При цьому тут не враховано обіцяні США гарантії позики на 1 млрд та 48 млн доларів, а також надані Канадою кредитні гарантії на 183 млн доларів. Військово-технічна допомога Канади оцінена у 4,5 млн доларів, США — 23 млн доларів [14].

Крім безпосередньої політичної та військової підтримки України США і Канада відіграли провідну роль в обстоюванні її інтересів на міжнародній арені.

Йдеться про консолідацію всієї демократичної світової спільноти для допомоги Україні та протидії російській агресії, що зокрема виявилось у систематичному викритті агресивної політики РФ. Важливою складовою підтримки України став тиск США і Канади на РФ, здійснюваний безпосередньо та через їхніх політичних партнерів й міжнародні організації з метою припинення нею воєнних дій на Сході України.

Українська діаспора самостійно та через уряди її країн весь час працювала з країнами-членами НАТО задля надання Україні військово-технічної допомоги та фінансового і політичного тиску на РФ. Підтримка її зусиль США і Канадою як провідними учасниками НАТО вплинула на надання Альянсом максимально можливої політичної та практичної допомоги, що було підтверджено під час саміту в Уельсі у вересні 2014 р. [4] Окремим напрямом роботи діаспори було лобіювання запровадження та розширення економічних санкцій проти РФ. При цьому санкції США та Канади — більш рішучі, ніж запроваджені Європою, і саме північноамериканські політики здійснювали тиск на своїх європейських колег для запровадження санкцій третього рівня.

Надзвичайно актуальною для України протягом 2014 р. була гуманітарна та кваліфікована медична допомога, організацією якої також опікується діаспора. Це — і лікування поранених за кордоном, і приїзд медиків в Україну. Так, услід за австрійськими фахівцями, які відгукнулися першими, сюди прибули медики з Канади. Важливо згадати і про програму навчання українських фахівців у галузі психічного здоров'я, організовану центром досліджень посттравматичного стресового розладу («в'єтнамський» та «афганський» синдроми) при Єльському університеті. Найбільшим гуманітарним вантажем із Північної Америки став 7-тонний вантаж з Канади із теплим одягом та медичним обладнанням для лікування учасників АТО, доставлений до Одеси в перші дні 2015 р. [1, с.259].

Висновки. Події об Україні 2014 р. вкотре продемонстрували солідарність північноамериканської української діаспори з історичною батьківщиною та прагнення діаспори допомогти відстояти територіальну цілісність і незалежність України. Враховуючи можливості, які має діаспора у США та Канаді як багатокультурних демократичних державах, а також економічний і військовий потенціал та вплив цих країн на міжнародній арені, можна з упевністю говорити про найбільший внесок американських та канадських українців у підтримку України в умовах російської агресії.

Діяльність української діаспори Північної Америки, спрямована на захист батьківщини протягом 2014 р., є самодостатньою науковою проблемою, що заслуговує на докладний розгляд дослідників. Водночас її аналіз є важливим для з'ясування потенціалу діаспори як українського лобі за сучасних умов, її ролі у формуванні та реалізації стратегії подолання кризи в Україні, перспектив поглиблення співпраці української діаспори з Україною, а також впливу цих подій на розвиток самої української діаспори.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сухобокова О. Роль діаспори у наданні Україні міжнародної допомоги у 2014 р. / О Сухобокова // Сучасні тенденції міжнародних відносин: політика, економіка, право: зб. наук. праць за матеріали IV щорічної науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси в сучасній системі міжнародних відносин» (Львів, 15 лютого 2015 року). — Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2015. — С. 255—260.
2. Лаврисюк Ю. Генеральний консул у Сан-Франциско: Рівень підтримки України з боку США зараз безпрецедентний [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://obozrevatel.com/interview/65179-generalnij-konsul-ukraini-u-san-frantsisko-riven-pidtrimki-ukraini-z-boku-ssha-zaraz-bezpretseidentnij.htm>
3. Конгрес США просять розслідувати корупцію в українському уряді [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vidia.org/2014/30554>

4. Інформація щодо основних здобутків двостороннього політичного співробітництва з країнами світу за I—III квартали 2014 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244829829&cat_id=244828922
5. Українські дні у Конгресі США — питання надання зброї [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrainian.voanews.com/content/congress--ukrainian-days/2527899.html>
6. НАТО припиняє співпрацю з Росією [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vidia.org/2014/26533> (7.08.2014)
7. S.2828 — Ukraine Freedom Support Act of 2014 [Electronic resource]. — Retrieved from: <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/2828/text>
8. George Soros. Wake Up, Europe [Electronic resource]. — Retrieved from: <http://www.nybooks.com/articles/archives/2014/nov/20/wake-up-europe/>
9. Робота діаспори є критичною для просування законів, — конгресмен [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vidia.org/2014/30878>
10. Стівен Гарпер: Наш обов'язок — стояти твердо перед небезпекою російської агресії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.newsru.ua/press/28jul2014/can.html>
11. Оперативна інформація Інформаційно-аналітичного центру РНБОУ за 18 вересня 2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rnbo.gov.ua/news/1814.html>
12. Стівен Харпер виступив перед українцями Канади. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vidia.org/2014/28043>
13. США надсилають військову допомогу Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrainian.voanews.com/content/article/2433867.html>
14. Аналітична записка Інституту світової політики «Україна — не одна. Як світ допомагає українцям протистояти агресії Росії» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://iwp.org.ua/ukr/public/1242.html>

REFERENCES

1. Sukhobokova O. (2015) The role of Diaspora in presenting international assistance to Ukraine in 2014. In Yaremchuk, O. (Ed.), *Contemporary trends of international relations: politics, economics, law*. Collection of the research papers upon IV Annual International Scientific-Pactical Conference «Transformation Processes in Contemporary System of International Relations» (pp.255—260). Lviv: Ivan Franko Lviv National University (in Ukr.)
2. Lavrysiuk, Yu. General Consul in San Francisco: *The level of support of Ukraine from the US is unprecedented now*. Retrieved from <http://obozrevatel.com/interview/65179-generalnij-konsul-ukraini-u-san-frantsisko-riven-pidtrimki-ukraini-z-boku-ssha-zaraz-bezpretsedentnij.htm> (in Ukr.).
3. *The US Congress is asked to investigate corruption in Ukrainian government*. Retrieved from <http://vidia.org/2014/30554> (in Ukr.).
4. *Information about the main achievements of bilateral political relations with the countries of the world in I—III quarters of 2014*. Retrieved from http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244829829&cat_id=244828922 (in Ukr.).
5. *Ukrainian days in the US Congress — the issue of assignment the weapons*. Retrieved from <http://ukrainian.voanews.com/content/congress--ukrainian-days/2527899.html> (in Ukr.).
6. *NATO stops cooperation with Russia*. Retrieved from <http://vidia.org/2014/26533> (in Ukr.).
7. S.2828 — *Ukraine Freedom Support Act of 2014*. Retrieved from <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/2828/text>
8. George Soros. *Wake Up, Europe*. Retrieved from <http://www.nybooks.com/articles/archives/2014/nov/20/wake-up-europe/>
9. *Diaspora's work is critical for the promotion of laws — congressman*. Retrieved from <http://vidia.org/2014/30878> (in Ukr.).
10. Stephen Harper: *Our duty — to stand firmly against the danger of Russian aggression*. Retrieved from <http://www.newsru.ua/press/28jul2014/can.html> (in Ukr.).
11. *Operative information of Information-Analytical Center of RNBOU*. September 18, 2014. Retrieved from <http://www.rnbo.gov.ua/news/1814.html> (in Ukr.).
12. *Stephen Harper addressed Ukrainians of Canada*. Retrieved from <http://vidia.org/2014/28043> (in Ukr.).
13. *The United States send military aid to Ukraine*. Retrieved from <http://ukrainian.voanews.com/content/article/2433867.html> (in Ukr.).
14. The analytical note of the Institute of World Policy «Ukraine — not alone. How the world helps Ukrainians to resist the Russian aggression». Retrieved from <http://iwp.org.ua/ukr/public/1242.html> (in Ukr.).